

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **H. B.,** zastoupeného JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Žitná 45, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2004, č. j. 11 Az 157/2003 - 48,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokátce JUDr. Ireně Strakové **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 7. 4. 2003, č. j. OAM-7638/VL-20-K04-2002. Tímto rozhodnutím mu nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu) a bylo vysloveno, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Rozsudek městského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobce nenaplnil žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatel v kasační stížnosti a jejím doplnění výslovně uvádí, že uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s."). Konkrétně však pouze namítá, že z rozhodnutí městského soudu není zřejmé, jaké důkazy vzal za relevantní a jak se s nimi vypořádal. Podle stěžovatele je tímto zcela opomenuta spravedlnost řízení a narušena rovnost stran v řízení podle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Dále poukazuje na to, že stěžovatel neovládá český jazyk, a proto mu měla být veškerá zásadní rozhodnutí doručena v rodném jazyce nebo jazyce, kterému rozumí. Toto se však nestalo a tím došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, současně požádal o přiznání odkladného účinku.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje rozsudek městského soudu i svoje rozhodnutí za vydaná v souladu se zákonem, navrhuje proto zamítnutí kasační stížnosti. Poukazuje na stěžovatelovu možnost legalizovat pobyt prostřednictvím „P. p. i." sídlící v P. na S. n..

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozhodnutí městského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel sice výslovně uvádí, že uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s., avšak konkrétní skutečnosti v kasační stížnosti lze podřadit pouze pod důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (*nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé*), neboť podle stěžovatelova názoru není zřejmé, jaké důkazy vzal městský soud za prokázané a jak se s nimi vypořádal. Dále poukazuje na to, že mu soud měl rozhodnutí (a zřejmě i jiné písemností) doručovat v rodném jazyce.

Veškeré námitky, které stěžovatel uplatnil, se vztahují k soudnímu řízení a proto není třeba rekapitulovat správní spis. Ze soudního spisu pak vyplynulo, že v žalobě sepsané v jazyce českém stěžovatel uvedl ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., správní řád, která podle jeho názoru žalovaný porušil, aniž by však zmínil, v čem tato porušení spatřuje. Dále poukázal na svoji nelehkou situaci v Arménii, kde nemá kde bydlet a nemá se ani na koho obrátit. V České republice již žije dlouho a nerad by odjížděl pryč. Poukázal

na to, že za nedlouho bude mít také „povolení k práci“ a požádal o možnost žít v České republice, kde nemá žádné problémy. K výzvě soudu v česném jazyku požádal přípisy ze dne 21. a 27. 8. 2003, učiněnými rovněž v českém jazyce, o nařízení ústního jednání a ustanovení tlumočníka do jazyka arménského pro toto jednání. Usnesením ze dne 20. 4. 2004 ustanovil městský soud stěžovateli tlumočníka z jazyka arménského, a to pro ústní jednání, které se konalo 27. 5. 2004. Jak vyplynulo z protokolu o tomto jednání, tlumočník i stěžovatel se jednání zúčastnili, přičemž stěžovatel toliko uvedl, že na podané žalobě trvá, odkazuje na její písemné vyhotovení a doplnění dokazování nežádá. Kasační stížností napadeným rozsudkem městský soud žalobu zamítl. V odůvodnění rozsudku pak zrekapituloval stav správního spisu, když zdůraznil stěžovatelovy důvody pro podání žádosti o azyl. Rozhodnutí žalovaného pak přezkoumal z hlediska uplatněných žalobních bodů. Důvody stěžovatelem uplatněné shledal azylově nerelevantními. V obecné rovině také přezkoumal stěžovatelovy nekonkrétní námitky týkající se údajných porušení správního řádu. Ani ty však neuznal důvodnými. Žalovaný podle městského soudu vycházel nejen z tvrzení stěžovatele, ale také z obsahu objektivních zpráv o situaci v zemi původu. Stěžovatel žádné námitky k těmto zprávám nevznesl a ani žádné důkazy nenavrhoval.

Pokud stěžovatel namítá, že z rozhodnutí městského soudu není zřejmé, jaké důkazy vzal za relevantní a jak se s nimi vypořádal, a tím porušil rovnost účastníků v řízení, nemůže s ním Nejvyšší správní soud souhlasit. Podle § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumává soud napadené správní rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Jak vyplynulo ze shora uvedeného, všemi stěžovatelem uplatněnými žalobními body se městský soud podrobně zabýval, a to i nekonkrétními námitkami týkajícími se porušení správního řádu. Při tom vycházel z příslušných ustanovení zákona o azylu a skutečností obsažených ve správním spisu, což je také z odůvodnění rozsudku zcela zřejmé. Jak vyplynulo z protokolu o jednání, žádné dokazování městský soud neprováděl, neboť to s ohledem na stěžovatelovy žalobní body nebylo třeba a stěžovatel ani žádné důkazy nenavrhl. Vzhledem k tomu se městský soud ani nemohl v rozsudku zabývat tím, které důkazy a jak hodnotil. Jeho postup byl zcela v souladu se zákonem.

Stěžovatel dále namítá, že městský soud pochybil, když mu zasílal rozhodnutí soudu (a zřejmě i další soudní písemnosti) v jazyce českém.

K tomu je vhodné na úvod poukázat na to, že soudní řád správní neupravuje způsob, jakým má soud komunikovat s účastníkem řízení, jehož mateřským jazykem je jiný než český jazyk. Na takové situace je nicméně pamatováno v § 64 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon (s. ř. s.) jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu. Podle § 18 odst. 1 o. s. ř., v němž se promítá článek 37 Listiny základních práv a svobod („*Kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka.*“), mají účastníci v občanském soudním řízení rovné postavení, mají právo jednat před soudem ve své mateřštině a soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle odst. 2 téhož ustanovení pak účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo.

Z citovaných ustanovení plyne, že ne ve všech případech, kdy mateřštinou účastníka řízení je jiný než český jazyk, je dána povinnost soudu ustanovit takovému účastníku tlumočníka. Tato povinnost vzniká soudu pouze tehdy, pokud potřeba ustanovit tlumočníka vyjde najevo, tedy pokud se v řízení objeví konkrétní skutečnosti nasvědčující potřebě tlumočníka ustanovit a pokud se po jejich prověření soudem ukáže, že účastník k řádnému

uplatňování svých práv v soudním řízení tlumočníka potřebuje. Takovouto konkrétní skutečností je samozřejmě v první řadě, pokud o ustanovení tlumočníka účastník sám požádá. Další takovou skutečností však může být i to, že účastník se soudem komunikuje jiným než českým jazykem (tj. na písemnosti zasílané v českém jazyce reaguje podáními v jazyce cizím), nebo to, že z jeho projevů (vedených v jazyce českém) je patrné, že se česky nemůže dorozumět dostatečně dobře - ve správním či soudním řízení nepochybně velmi záleží na přesném pochopení významu toho, co je účastníku sdělováno nebo na co je účastník dotazován, a na jeho rychlé a věcně správné reakci na podněty, výzvy a vyjádření ze strany správního orgánu, soudu, event. dalších účastníků řízení, a proto potřeba ustanovit tlumočníka bude dána i tehdy, jestliže účastník, třebaže jazyku, ve kterém se vede řízení, v určité míře rozumí, tento jazyk neovládá v zásadě srovnatelně dobře jako svoji mateřštinu.

Výše uvedené zásady se v modifikované podobě uplatní i ohledně překládání soudních písemností, které jsou doručovány účastníkům, neboť při kombinaci ústního jednání a písemné komunikace mezi soudem a účastníky úkony písemné mají srovnatelný, ne-li větší význam, zejména tam, kde skutečnost, že se účastník v určité lhůtě nevyjádří, se považuje za jeho souhlas s určitým postupem – viz např. § 51 odst. 1 věta druhá s. ř. s. Obecně lze k mezím této povinnosti soudu poukázat na stanovisko Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS - st. 20/05.

V dané věci však žádné pochybení městského soudu nebylo shledáno. Stěžovatel se soudem písemně komunikoval v jazyce českém a z jeho reakcí bylo zřejmé, že písemným výzvám plně porozuměl. Pokud pak požádal o tlumočníka k ústnímu jednání, městský soud mu vyhověl a tlumočníka mu ustanovil. Za takové situace nelze než dospět k závěru, že městský soud postupoval zcela v souladu se zákonem a k porušení práva na spravedlivý proces v daném případě nedošlo.

Pokud jde o jazyk používaný v samotném rozhodnutí soudu, tak Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 5 Azs 52/2004 - 45 (publikován ve Sb. NSS pod č. 376/2004), zdůraznil, že *pouze rozhodnutí soudu v českém jazyce je zněním autentickým a není tak povinností soudu zasílat účastníkovi řízení překlad takového rozhodnutí do jeho mateřského jazyka.* Uvedené rozhodnutí prošlo i testem ústavnosti, neboť Ústavní soud ústavní stížnost proti němu odmítl usnesením ze dne 15. 12. 2004, sp. zn. II. ÚS 558/04. Tvrzený důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak nebyl naplněn.

Vzhledem k tomu, že nebyl naplněn žádný ze stěžovatelem uplatněných důvodů, Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupcem advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 2 x 1000 Kč za dva úkony právní služby – převzetí a příprava věci a písemné podání soudu týkající se věci samé a 2x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), d),

§ 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., celkem 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu